

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Május' 31dikén, 1822.

Francia Ország.

Párizsból f. h. 17d. indult levelek, mellyek rendkívülvaló alkalmatosság által f. h. 20d. érkezének Frankfurthba, azon szomorú hírt hozták, hogy a' felyül említett napon, 24 órai betegsége után, agyvelőgyulladásban, megholt Herczeg Richelieu.

A' Moniteur f. h. 17d. egy álnézését közli a' legközelebbi Tartományokbeli Deputátus választás foganatjának, mellyből kitetszik, hogy a' Royalisták 28 az Oppositio pedig 23 Deputátust nyernek. Még 33 Deputátusok' választása van hátra a' Departementek' Collegiumiból 's a' Moniteur olly hiszemben van, hogy azok között a' Royalistáknak 26—27, az Oppositionnak pedig csak 6—7 fog jutni.

Az Etoile című Párizsi Ujság így adja-elő a' Lyoni követválasztás' alkalmatosságával f. h. 10d. történt rendetlenségeket: „Egy botokkal fegyverkezett csoport, a' Terneaux piacon tett lármázása után, a' Város háza elibe tódult, honnan a' Katonák által visszaveretett. A' Maire, Policziai Biztos és a' helybeli Kommendáns sokféle szidalmat 's egyéb gorombaságokat szenvedtek. Policziai Biztos Roussetről a' ruhát is letépték, a' Mairet kövel hajgálták. Midőn a' Katonaság a' piacra tolokodókat szélyesztgette volna, a' kávéházak' ablakaiból, poharakkal, palaczkokkal 's kövekkel hajgáltatott. Elűzetvén végre a' lármázók a' nevezett piacról, a' Város háza megett eső Komédia-piacra sereg-

lettek, egyre kiáltozván: Éljen a' Császár! Le a' Bourbonokkal! A' fegyveres Katonaság azonban újra szélytoszlatta a' lármázókat. Egy Sergentmajor, ruhába takart kövel üttetett homlokon, 's a' Compánia bizonyosan boszszút állott volna érette, ha a' General-Lieutenanttól vissza nem tartóztatott volna. 9 óra tájban lázzasztó csoportok tódultak a' Praefectusi-hivatalhoz, illy kiáltozások közt: Éljen a' Constitutio! Le a' Praefectusokkal!; a' strázsa kirukkolt 's az örzöseregnek egy osztálya elhajtá az izgágákat. Ugyan ezen napnak reggelén egy Pap, ki voksát adta-bé a' választásra, gorombasággal illetetett, 's egy ifjú ember, ki neki pártját fogta, megveretett.

Királyi rendelésnél fogva nem köteleztetnek többé a' Máltai rend' penziósai, lakásoknak bizonyosság-levelekkel való bemutatására; de ellenben penziójoknak elvesztése alatt tiltatik nekik a' Külső Országban élés.

A' Daniai Korona-Herczeg és Felesége Rosnyból, hol Berry Herczegnét meglátogatók, Rouenen keresztül, Havre felé utaztak.

Rendkívülvaló alkalmatosság által Párizsból f. h. 21d. és 22dikéről szólló levelek, olly hírt hoztak Lyonból f. h. 17d. és 18dikáról, hogy az ottani Departementi választáskor, a' Liberalisoknak minden ellenkezések mellett is, Pavy és idősb Gillet royalista Candidatus Úrak, a' Rhone-Departement részéről Deputatusoknak elválasztattak. F. h. 16d. estve újra meg-

háborított a' csendesség Lyonban. Hanem a' sergeknek derekas magokviselete 's a' Tiszti-hivataloknak hathatós rendszabásaik, ekkor is dugába dűtöttek az izgágák' istentelen plánumát. Egy cikkely Lyonból f. h. 17d. (Moniteur Május 21d.) imigy adja-elő a' történetet: „Tegnap a' Departement Collegium' egész ülése alatt teljes csendesség uralkodott. Azonban estve 9 1/2 órakor a' Terreaux piacra egy csoport ifjuság sereglett, de a' csendességet itt meg nem zavarta; hanem midőn a' Merciere útszába ment volna, külömbféle kiáltásokat hallattak az ifjak. Nem elégedvén-meg ugyan is ezen Liberalisoknak patriotismusa a' Vive le Chartre! kiáltásával, csakhamar imigy kiáltottak: Vive Napoleon II! Vive Corcelles! à bas les Suisses!; sőt még egy véres történetre emlékeztető énekhez (a' Marseillei Marshoz) is kezdettek. A' lovas vadász Patrol velek találkozáván, a' szerencsétlenség' elkerülése végett megfordult, de egyet közzülök lováról egy kövel ledobtak. Mig ezek a' Merciere útszában történtek, egy más csoport a' Svájczer strázsával kapott-össze; az örház' ablakai béverettek; a' strázsán álló katonák egynéhányszor tüzeltek, de csupa ijesztésből, mert sebet senki sem kapott. Ekkor Fe gy ver re! kiáltás hallatszott, 's ha egy erős vadász sereg oda nem érkezett volna, utolsó próbához kelle volna nyúlni a' strázsának. Az egész Vadász Regiment kirukkolt a' kaszárnyákból 's úgy verettek-szélyt a' csoportok, mellyek a' Városnak több fertályaiban, 's azok közt a' Praefectusi-piaczon öszvesereglettek. Néhány személyek megsebesítettek, sokan pedig becsukattak.

Gróf Forbin egy levelet vett Contraadmiralis Halgantól, mellyet utóbbi, a' Touloni Contumacia-intézetből ír, hova

Athenéből megérkezett. Az Admiralis 28 nappal ezelőtt hagyta-el Athenét. A' Francia Consul Fauvel Úr még mind ott mulat. A' Görögök ostromolták 's lötték Akropolis várát, 's eddig alkalmasint vége a' Parthenonnak. Sok szép Basreliefek mentettek-meg a' Franciscanusok templomának égésekor, 's Admiralis Halgan Úr, a' hajdankor ezen becses maradványainak egy részét, Franciaországba magával hozta.

P r u s z s z i a.

Királyi Kabinéti rendelés által kegyelem adatik azon Pruszsus Katona-Tiszteknek, kik a' hajdani Braunschweig-Ölsi Herczegi seregnél (1809) engedelem nélkül szolgálatot vállaltak. Eddig el nem foglalt vagyonaik visszaeresztetnek, 's a' némellyekre nézve fenntartatott szökés' büntetése, vagy a' már ki is mondatott várbeli fogság, elengedettett.

N é m e t O r s z á g.

Góthában, f. h. 17dikére virradó éjjel, meghalálozott Sachsen-Góthai Uralkodó Herczeg Á g o s t o n, életének 52d. esztendejében. Egyetlen leányán, a' Sachsen-Koburg Saalfeldi Herczegnén kívül, más örököst nem hagyván, testvér öcsce F r i d r i k (ezen néven IVd.) lépett az uralkodásra, 's azt Május 17d. költ hirdetése által, illető alattvalójinak tudtára adta.

M o d e n a i H e r c z e g s é g.

A' Messagiere Modenese című Ujság f. h. 18dikáról következőt közöl:

„F. h. 15d. estve, Városunkat borzasztó gonoszság szomorítá-meg, melly annyival nagyobb újálatot szerzett, mint-hogy nálunk az efféle gaz tetek, minekelőtte a' vallástalanság 's erkölcstelenség az elmúlt Revoluziók által, durva vadsággal 's alacsony czimboraságokkal szövetségbe jöven, gyökeret nem vert, hallatlanok voltak. Kormányzéki Assessor és

Tartománybeli Policzia-Director Giulio Bessini estvéli 8 óra tájban, haza menetelében közben az útszán két ember orozva megtámadta; 's az egyik egy gyilkot vagy inkább rövid kardot keresztül szúrt rajta. Mind ezen terhes seb mellett is annyira magánál 's olly erőben volt Bessini, hogy felment a' grádicson házába 's a' kardot maga húzta-ki testéből. Érezvén azonban hogy sebe halálos; életének hátralévő két óráját, az utolsó kenetnek elfogadására 's mint jó kereszttyén, gyilkosának való megengedésre használta, 's azon megnyugtató hiedelemben, hogy kötelességének teljesítésével vonta magára a' halált, estvéli 10 órakor feladá lelkét, vigasztalhatatlan familiát hagyván maga után."

„A' minden jóktól szeretettnek halálán való szíves részvétel, különösen kiteszik, Uralkodónknak Ő Királyi Herczégének az özvegyhez, Reggióban Május 16d. költ leveléből, mellyben annak említése után, hogy a' Boldogultnak Kormányiszéki tanácsossá neveztetése már munkában volt, özvegyének penzióul ugyancsak Kormányiszék-tanácsosi egész fizetés rendeltetik."

Pápa Birtokok.

Casenában számos czédulák raggattattak-ki, mellyekben azoknak fejekre, kik a' Carbonarik társaságából kiállanak, a' Crudeliéhez hasonló sors mondatik.

A' közönséges Tisztségek kemény nyomozásokat tesznek a' Crudeli gyilkolójára iránt.

Nagy Britannia és Irlandia.

London, Május 14d. F. h. 10d. az Alsó-házban a' Canningi Billnek második felolvasása került-elő, melly a' Catholicus Lordoknak a' Parlamentumba való felvételéseket illette; Wetherell Úr keményen harczolt ellenek, azt állitván, hogy a' törvényhozónak éppen nem lett volna szándéka, hogy a' Catholicusok a' Parlamen-

tumba valahára ismét bévétessenek; 's ezenkívül igen szükségtelen, hogy közülök egy rend a' másik felett vétessék pártfogás alá; és hogy ha az ő emancipaltatások szükséges, úgy annak közönségesnek kell lenni, ha pedig szükségtelen (mint ő hiszi), úgy bolondság némelly személyeknek olly jusokat engedni, mellyek azon Confessiobeliek' több tagjaitól megtagadtatnának. Végre, a' második felolvasás 223 voks ellen 235-tel és így 12 voks többséggel elfogadtatott.

A' Párizsból rendkívülvaló alkalmatossággal vett levelekkel Londoni tudósítások is érkeztek Május 18dikáig. Lennard és Warre Uraknak a' Külső Országokban lévő Britanniai Követek' fizetését illető javallások az Alsó-házban nevezetes vokstobbséggel vettetett-viszsa.

Király Ő Felségének a' száraz földre való utazása az idén alkalmasint el fog maradni.

Spanyol Ország.

Madrid, Május 6d. A' Földes-úri haszonvételekről szólló Törvény' 2d. cikkelyét is 44 voks ellen 88-czal elfogadták a' Cortesek.

Ollyan hír terjedt-el, hogy egy 30,000 emberből álló seregnek a' határszélekre való küldését határoztak volna meg f. h. 5d. a' Cortesek.

A' Gazette de France jelenti Madritból Május 9dikéről: „Apr. 30d. békételenek sereglettek egybe Lorcaban Murcia Tartományában, 's illy kiabálás közt járták az útszákat: „Éljen a' Király! Éljen a' Vallás! Halál Riegonak 's mind azoknak kik az ő partján vannak!“ — Erre némelly foglyok kiszabadítása végett, az első kérelmű Biróra mentek, 's annak házat bezárva találván, nyalábveszszőket gyujtogattak-meg, 's azoknak lángjával a' kaput beégették.

Ekkor benyomultak a' házba, de a' Bizót nem találták, mert familiájával együtt Granadába futott. Ezután a' 600 főből álló békételenek a' Constitutzió - piaczára mentek, 's azt kívánták, hogy a' Nemzeti - Miliáriai fő strázsa, hagyja - el állását. A' bezárkozott örök, egy órai tüzelés után is azt látván, hogy a' csoport erősen áll, azonban töltések fogytán van, a' strázsa - ház padlásán csinált nyíláson akartak elébb állani. De észre vévén szándékjokat a' békételenek, a' strázsa házra rontottak, 's a' benn talált öt vagy hat embert elfogták.

B é c s.

Ő Cs. K. Felségek 's a' Koronaörökös Ő Cs. K. Fő Herczége f. h. 29d. délután, nyári lakásokat Laxenburgba vették, hová más nap reggel Cs. K. Fő Herczeg Ferencz Károly és Fő Herczeg - Asszony Maria Anna is követték Ő Cs. K. Felségeket.

F. h. 28d. reggeli 8 órakor, Sachsoniai Kir. Herczeg Fridrik August, 's Felesége Maria Carolina Cs. K. Fő Herczegné Dresdába visszaindultak.

A' közelebb mult Nápolyi háborúban magokat megkülömböztetett Ausztriai 's más idegen főbb rangú Tisztek között, kik a' Királyi Szent György della Riunione katonai érdem arany keresztjével megjutalmaztattak, következő érdemes Hazánkfijai' neveiket is olyassuk a' külső 's az ide való Ujságokban, u. m:

Nagy - kereszties Vitéz: Generális Báró Rétssei Úr; Közép - kereszties Vitéz: Oberster Báró Hrabowszky János Úr a' General - Stábtól; Kissebb - kereszties Vitézek: Oberst - Lieutenant Báró Lakos János Úr a' General - Stábtól, Oberstlieutenant Fack József Úr az 5d. Huszár Regementből, Kapitány Góro Lajos Úr a' Génie Corpstól, Kapitány Gróf Hadik Gusztáv a' 6d. Huszár Regementből, Kapitány Gróf

Karacsay József az 15ö Könnyü - lovasoktól; 's Hadnagy Buday Úr a' 10d. Vadász Batalionból.

Ezenkívül a' nevezett Oberster Báró Hrabowszky János Úr, ki mint a' General Stáb' Chéfje, a' hadi operációt bölcsen és vitézül igazgatta, nem különben Ingenieur Kapitány és Adjutáns Góro Lajos Úr, ki az Antroduckói avántgárdánál 70 legénnyel a' Ferencz Károly Nemes Magyar Regementjéből Mártz. 9d. 1821. éjtszakának idején egy az ország útját elzáró kemény ágyús sántzot megvívott, Ő Cs. K. Felségétől, egy a' Fő Hadi - Vezérhez intézett 's azután az egész Monarchiában minden General - Commandóknál kihirdetett Handbillétnél fogva, több más magokat megkülömböztetett Tisztek között, különösen megdicsértettek.

Május 30d. Bécsben, a' Statuspapirokainak közép - árrok:

Status kötelezőlevele 5 pCtmal Conv. P. 76 1/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal 38; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. 113 3/4; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. Pben —; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért Conv. Pben —; Bécs Városi - Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 35 5/8; 100 forint Conv. Pénz 249 7/8 f. V. Cz - ban. — 1 Bank - Aktzia 694 1/2 f. C. P.

A' Malborgethi Vas - és Aczélhámor Loteriának tegnapi húzásában nyertesek valának e' következő számok: 4,612 nyerte magát a' hámort; 9,609 nyert 6000 for. C. P.; 29,403 nyert 5000 f. C. P.; 36,795 nyert 2000 f. C. P. 30,005 nyert 1000 f. C. P.

Magyar Ország.

Ő Cs. K. Felsége kegyelmesen méltoztatott Temesi Kerületbeli második Provincialis Commissarius Tormásy Antal

Urat, a' Statusnak tett szolgálatjaiért, ugyan azon Temesi Kerület' Fő Provincialis Commissariusává kinevezni.

Ugyan Ő Cs. K. Felsége méltoztatott Haasz János Urat a' Pesti Cs. K. Posta-hivatalnál Controlirozó Tisztet, sok eszendei szolgálatjának érdemeiért 's példás hívségéért, a' Cs. K. Fő Posta-tiztség valóságos Controlorjának rangjára kegyelmesen emelni.

Pest. Ő Primási Herczogsége f. h. 22d. a' Sz. Ferencz Szerzeteseinek templomába rendelte Fő Pásztori látogatását. Oda menetelét a' Magyar Lovas Polgári Katonáságnak Budáról való kísérete, és a' Tanácsbeli Deputatiónak követése diszesítette. A' templom ajtajánál az egész Nemes Magistratus, a' választott Magyar Polgárságnak számos tagjai, és a' Sz. Ferencz Szerzetesei tisztelettel fogadták, 's az egész templom hosszában Magyar Gyalog Polgári Katonák tisztelkedtek. A' Sz. Mise Magyar éneklés között ment végbe, melly után Ő Herczogsége Apostoli áldást adott. Ennek végével a' halottakért való Imádság tartatván; a' Primás Herczeg, előtte menvén a' választott Polgárság 's az Egyházi szolgálat, gyász palástban és Püspöki süvegben a' templomot megkerülve, a' kriptába vezetett, hol az Egyházi szertartás szerint Imádságát végezvén, ismét visszazárt. Ekkor Érseki öltözeteit magára vévén, hozzá kezdett a' templomnak és oltároknak vizsgálásához, mindenütt különösen az oltár-köveket és többi készületeket, de kivált a' képeket figyelmesen megszemlélte. Ezekről némelly feleslegvaló ékesítéseket és ajándékokat leszedetni rendelt. Ezután az ezüst kereszt előtte vitetvén, Proceszsioképen, a' Gyalog fegyveres Polgárság két oldalról kísérve, a' Hatvani és Újvilági útszak szegletén lévő Ispotályba ment, hol, minthogy ezen I-

spotály tulajdonképen az Universzításbeli Orvosi Karnak gondviselése alatt, a' Tanulók gyakorlására vagon, a' kapuban, a' mostani Nagyságos Rector Schuster János Úr és a' Profeszszorok által tisztelettel fogadtatott, 's felmenvén, legelőször az Ispotály kápolnáját szemlélte-meg, azután pedig a' betegek szobáit rendre látogatta, mindenütt áldást adván. — Innen, azon szerint, mint jövedele volt, a' harangok zengése között, a' választott Polgárok által vezetvén, 's a' Magistratusbeli Deputatio által kísértetvén, a' Sz. Ferencz Szerzeteseinek klastromába visszatért, hol Érseki ékességeit a' Sekrestyében letévén, az Egyházi készületeket 's eszközöket megvizsgálta, 's továbbá a' Klastromnak minden szobáit és alkalmatosságait megnézegette, és a' jó rend és tisztaság iránt különös meglegedését jelentette-ki, 's a' Szerzetesek tartásának könnyebbitésére kegyes adakozását megígérte. Végre a' Városi Deputatióval és a' Klastromnak mostani Gvardiánjával, mint ezen Plebánia Administratorával, ki most P. Capistranus Mayer, ülést tartván, a' Parochialis könyveket megszemlélte 's aláírta: úgy a' Klastrom' jövedelmeit is maga elibe terjesztette, mellyel Egyházi látogatásait végezvén, harangok zengése között, délután egy óra tájban visszakisértetett, 's mind a' Nemes Városi Deputatiót, mind a' Plebániának érdemes Administratorát és 2 Katechetát, több másokkal megvendégelt.

F. h. 23d. az Egyházi látogatás az Új, vagy is Leopold-városra került, hova szinte úgy, mint az előbbeni napokon, a' Polgári Katonáság és a' Városi Deputatio által kísértetett a' Primás Herczeg, 's a' templom bemenetelénél az egész Városi Nemes Tanács, a' választott Polgárság, és a' Papság által fogadtatott. Sz. Mise után egész kíséretével kocsikon kiment a' te-

metőbe, hol a' halottakért rendelt Imád-
ságokat végezvén, visszatértével a' József
épületében lévő Pattantyús Regement' ká-
polnáját vizsgálta-meg, hol már a' kapu-
ban a' nagy strázsa és az egész Tiszti-kar
által tiszteltetett; a' Nemes Regementnek
Tábori Papja P. Raimund pedig szen-
telt vízzel és Feszület csókoltatással fogad-
ván, a' kápolnába felvezette. Megvizs-
gálván minden Egyházi készüléteket, 's az
egész Katonaságra Apostoli áldást adván,
a' Leopold-városi Plebániába visszatért,
's minekutána az oltárokat megvizsgálta,
és a' Plebánia állapotjáról, a' Városi De-
putatióval ülést tartott volna, haza kísér-
tetett.

Nagy Surányból (Nyitra Várme-
gyében) Május' 14d. F. h. 12d. rémítő
példáját láttuk a' dühösködő természet ere-
jének, midőn délutáni 3 óra tájban először
nyugotéjszokról terhes felhők kerekedvén,
nagy záporosöt hoztak; azután 4 óra táj-
ban délnyugotról és keletéjszokról két el-
lenkező fekete felhők összeütköztek, és
Mező-Városunknak nyugoti részén ször-
nyű csavargással tölcser formába iszonyú
zúgással összeállottak és szörnyű villám-
lások között új utat vévén, az úgynevezett
Sárkányfark (Typhon) rémítő erővel, a'
Komjátiba vivő úton, a' Vendégfogadóbeli
erős fészernek (állásnak) zsindeles tetejét
csaknem egészen felszaggatta, 's néhány
száz lépésnyire elszórta, a' Fogadónak
szalma fedelét is megszaggatta, téglá ké-
ményét megcsönkította. Innen az Egyház-
szegi, Malomszegi, 's Ondrohói határokon
keresztül menvén, az útjában lévő fákat,
földeket, mezőket megrontotta, 's a' Nagy-
Czétényi Helység előtt lévő nagy Farkas
erdőt, a' fákat gyökerestől kiszaggatván,
elpusztította, magában a' helységben pe-
dig még irtóztatóbb dühösséggel forgott,
mert a' szép nagy templomnak fedelét

egészen felkapván, gerendájit a' Czétény
folyón túl a' rétekre szórta, a' templom'
boltozatját általtörte 's azon nyiláson a'
zászlókat, lámpásokat 's egyebeket kira-
gadta, az ablakokat összevezúzta, és a' kül-
ső falak vakolásait lefosztván, egészen fe-
ketére mázolta. Éppen délutáni Isteniszol-
gálatra gyült vala a' nép, 's midőn a' bolt-
hajtásokat szakadozni látá, ijedtében ki-
szaladni igyekezett, de a' dühös szél mi-
att ki nem mehetvén, szerencséjére a'
Chorus alá szorult, 's itt csakugyan a' kész
haláltól megmenekedett, de némellyek még
is megsebesítettek. Ezenközben a' tem-
plom előtt álló nagy kő keresztet az iszo-
nyú szél felforgatta és távolra ragadta, a'
Plebánia új épületeinek fedeleit leszórta
és összevezúzva meszsire elhányta. Magá-
ban a' helységben mintegy 50 háznak fe-
deleit egészen lefosztotta 's más 50 háza-
két nagyon megrontotta; a' széna baglyá-
kat meszsire elvitte; az apró-marhákat
magával elragadta, 's a' mi csak útjában
esett, mindent megrontott, kiváltképen
a' Kis-Czétényi szőlőket megszaggatta, és
a' legnagyobb élőfákat is gyökerestől kira-
gadta. Onnan Lápas-Gyarmatra jutván,
a' Kodém patakon lévő malmot egészen
felforgatta; tovább Pográny felé eredvén,
iszonyú pusztításait folytatta, úgy hogy
a' Lápasi, Nagy-Emőkei és más határbeli
szántóföldeket és szőlőket, nagy jégesöt
hozván magával, egészen semmivé tette.

L i t e r a t u r a.

Mosis Kézy, in Ill. Collegio Reform.
Sáros-Patakiensi Phys. et Chem. Prof.,
et Incl. Comit. Ungvár. Tab. Jud. As-
sessoris, Opuscula Poetica. Accedunt
Orationes quaedam. Sáros-Patakon,
1822. lap 126. 8 rétbén.

(Végezet.)

Rec. úgy hiszi, 's nem mint corruptus judex, hogy Prof. K. Úrnak ezen Versei közt az kívánhatja legméltábban a' koszorút, melly a' K— Thalia' születésére íratott; abban gondolat és érzés, képek, nyelv, szövés a' legvarázsbbr csillogásban, sőt vesztegető pompában vetélkednek egymással. 'S az Egész olly hibátlan és szép, hogy ha ez Virgílinek előtte volt volna írva, Róma is tapsolt volna neki. Tudjuk, hogy a' már elmondott sorok olly édes érzésekre olvasztottak sokakat, 's olly édes könnyeket fakasztgattak szemeikből, hogy ítéletünkre nem térhetnek: de azért bátran mondjuk a' mit érzünk, 's ezt úgy hiszi maga az Író is. Imhol az egészen:

Continuant superi, dulcis, tua gaudia,
vates,

Ex quo felici lucentes omine taedas,
Inque tuos pariter Risusque Jocosque penates

Duxit Hymen, myrtoque dedit revirescere
lauros.

Illa dies laetasque vices, divumque favorem

Adtulit, et veteres deterisit pectore luctus.
Macte toris! venit toties Lucina, tuumque
Intravit repetita larem, blandamque nepotum

Promisit, non vana, tibi longo ordine
turbam.

Fer templis pia dona pater, da cinnama
flammis:

En iterum partu resonat domus aucta recenti.

O dulces oculos! o suave rubentia labra,
Oraque purpureos veris vincentia flores!
Cingite florenti cunabula baccare Nymphae,
Cingite, ne formae noceat mala lingua
venustae!

Adspicis ut prolem candentibus ambiat
ulnis

Alma Venus, foveatque sinu de matre
cadentem?

Ut dulcis fingente dea concreseat imago,
Et volitent blandi per membra decora lepores?

Cernis ut ambrosiis adspergat mella labellis,
Atque suo Pallas jam frontem signet honore?

Cresce, verendorum soboles optata parentum,

Cresce, ut secreto rosa quae bene crescit
in horto,

Quam matutini certant educere rores,
Et blandis Zephyri flabris aluere tepentes.
Cresce, et deliciis caros implere penates
Disce, ferens dulci semper nova gaudia
matri.

Oscula prima genis, et blandimento genitrix

Jure feret, cui longa tulit fastidia partus.
Illa tuos risus, lacrymosasque illa querelas
Audiat, et vocis decerpit murmura primae.

Ast ubi mox certa figes vestigia planta,
Virtutem teneris jam tunc advesce sub
annis.

Non externa tibi, seclique exempla vetusti,
Sed dulcis discenda parens; materna ministret

Laus animos; aliis rarae Lucretia famae,
Monstreturque sui Cornelia gloria sexus:
Te doceat genitrix, moneatque domestica
virtus.

Ezek a' játékok, ezek a' Virgíliusi tollak és virágok, eggy gyermeknek nyújtott ajándékban, helyeken vagynak; mit is lehetne gyermeknek egyebet adni? Ohajtjuk, hogy a' ki magát a' deák verselésre adja, Prof. K. Úrnak egész mesterségét, tudományát, nyelvét, széles olvasását, apró gondjait 's teremő lelkét illőleg csu-

dálgassa. A' munka csak úgy lehet jó, ha Írója együtt bírja 's egyenlő mértékben bírja a' két utolsót.

Ha a' hely nem tiltaná, szeretnénk még a' János Fő Herczeg' tiszteletére írt Versezetet kiírni, melly rakva van nagy és férjfiás szépségekkel. A' nagy Vay' halálára írt Keserv némellyeknél nem találta azt a' javallást, mellyel a' Prof. K. Úr munkáji tanúltak és nem tanúltak által fogadtatni mindég szoktak; 's az nem az Író' vétke, ki itt sem volt maga alatt, hanem a' veszteség' szertelenségéé, és az Olvasóé, ki a' mesteri mívben nem a' mesterséget tekinti, hanem a' tárgyat, 's így a' Mestermívnek nem Mesteri-bírája. — Nagy valál ugyan, mond Prof. K. Úr;

Nec laudes tantas livor temeravit iniquus,
Invidia nam major eras: tamen ut tua
virtus

Sublata ex oculis trutina suspenditur
aequa,

Judicio populi majorem intelligit omnis.

És most a' Homérusi, olly szép, és Vayra olly igen illő kép:

Sic ubi victa situ violento sternitur Euro
Nubibus insertans frondosa cacumina quer-
cus,

Semotos retagens ramos truncumque tuenti
Conspicitur major longum porrecta per
agrum.

Közönséges panasz, hogy Iskoláinkban megcsökkene a' deák nyelv' tanulása,

's a' panasz onnan ered, mert ifjaink nem csevegnek olly folyvást deákúl, mint a' régiebbek. De lehet e hinni, hogy a' minden műveltség' és minden Humanitas' örök kútfeje, a' Görög és Római Literatúra' stúdiuma, megcsökkenhessen, 's ott csökkenhetett volna meg, a' hol a' kormány Vaynak és lelkes társának 's most már Követőjének kezében áll? Egészen más deákúl folyvást és rosszúl, bár talán czifrán is, csevegni 's irkálgatni, 's más a' Látium' nyelvét lelkesen érteni, 's deákúl minél ritkábban szóllani és írni, de a' mikor és a' hol kell, tisztán és a' Róma' szellemében. A' ki sokat beszél deákúl, félő, hogy elrontja írását, legalább azt nem kevésbé elnehezíti. Mint kell az utolsóra eljutni, tudva van, 's ifjabbjainkat arra emlékeztetjük, azt hozván - elő a' vád' megczáfolásául, hogy az itt lap 71. álló Epitáphiumot Prof. K. Úr 1799., tizenhét esztendő korában, és így midön Patakon még tanúlt, írta. Példája, tanításai, nevezetesen az Iliász' és a' Xenophon' magyarázatja, kik felett Praelectiókat tart, nem engedik rettegnünk, a' mit némelyek rettegnek; 's a' ki nem könnyen beszélni, hanem jól írni igyekezett, 's e' végre a' szűkebb és szélesebb értelemben vett Grammaticát lelkesen tanulta, a' Classicusokat éjjeli nappali szerelmeskedésekkel forgatta, fog deákúl szóllhatni szükségből, magyarul írván pedig tudósabban 's több ékkel ír, mint a' ki mindég ezen cseveg, 's a' hibás beszédekhez hozzá szokik.

Kazinczy Ferencz.